

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 8 mars 1927 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa beslut, som fattats av den internationella arbetsorganisationens konferens vid dess åttonde sammanträde i Genève år 1926.

Genom en den 21 januari 1927 dagtecknad proposition, nr 57, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden, anhållit om riksdagens yttrande rörande de i nämnda protokoll omförmälda, av den internationella arbetsorganisationens konferens vid dess åttonde sammanträde i Genève år 1926 fattade besluten.

De ifrågavarande besluten utgöras av ett förslag till konvention angående förenkling av inspektionen av emigranter ombord å fartyg samt en rekommendation angående skydd för emigrerande kvinnor och unga flickor ombord å fartyg.

Konventionsförslaget och rekommendationen hava i översättning till svenska språket följande lydelse:

1.

Förslag till konvention angående förenkling av inspektionen av emigranter ombord å fartyg.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 26 maj 1926 till sitt åttonde sammanträde samt beslutit antaga vissa förslag angående förenkling av inspektionen av emigranter ombord å fartyg, vilken fråga upptagits på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager denna, den femte dagen i juni år ettusen niohundra och tjugussex, efterföljande förslag till konvention att ratificeras av internationella arbetsorganisationens medlemmar jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

Bihang till riksdagens protokoll 1927. 9 saml. 2 avd. 8 häft. (Nr 13.)

§ 1.

För tillämpningen av denna konvention skola i varje land av behörig myndighet meddelas definitioner av begreppen »emigrantfartyg» och »emigrant».

§ 2.

Varje medlem, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att godtaga den principen, att med nedan angivna undantag den ombord på emigrantfartyg utövade officiella inspektionen till skyddande av emigranter skall tillkomma allenast *en* regering.

Denna bestämmelse utgör dock icke hinder för ett annat lands regering att tillfälligtvis och på egen bekostnad låta en representant såsom observatör ombord åtfölja landets såsom emigranter resande undersåtar, under förutsättning att han icke gör intrång på den officielle inspektörens uppgifter.

§ 3.

Om officiell emigrantinspektör anställs ombord på emigrantfartyg, skall han i regel tillsättas av regeringen i det land, vars flagga fartyget för. Sådan inspektör kan likväl utses av annan regering, om överenskommelse därom träffats mellan regeringen i det land, vars flagga fartyget för, och en eller flera av de regeringar, vilkas undersåtar såsom emigranter befordras å fartyget.

§ 4.

Bestämmandet av de krav på praktiska kunskaper samt fackliga och moraliska kvalifikationer, som skola ställas på inspektör, tillkommer den regering, som är ansvarig för inspektörens tillsättande.

Officiell inspektör må icke på något sätt vare sig direkt eller indirekt vara förbunden med eller beroende av fartygsägaren eller rederibolaget.

Nu angivna bestämmelse skall dock icke utgöra hinder för regering att undantagsvis och i händelse av verkligt nödtvång utse skeppsläkaren till officiell inspektör.

§ 5.

Den officielle inspektören skall vaka över iakttagandet av de rättigheter, som tillkomma emigranterna enligt det lands lagar, vars flagga fartyget för, annan tillämplig lag, internationella överenskommelser eller kontrakten om emigranternas befordran.

Regeringen i det land, vars flagga fartyget för, skall, oavsett inspektörens nationalitet, delgiva denne texten till gällande lagar och förordningar rörande emigranternas förhållanden samt till de internationella överenskommelser och kontrakt angående samma ämne, vilka meddelats regeringen.

§ 6.

Fartygsbefälhavarens befogenheter inskränkas icke genom denna konvention. Den officielle inspektören må på intet sätt göra intrång på befälhavarens befogenheter ombord och skall utslutande befatta sig med att övervaka tillämpningen av lagar, förordningar, överenskommelser och kontrakt, vilka direkt angå emigranternas skydd och välfärd ombord.

§ 7.

Inom åtta dagar efter fartygets ankomst till destinationshamnen skall den officielle inspektören avgiva rapport till regeringen i det land, vars flagga fartyget för, och skall denna regering översända ett exemplar av rapporten till de övriga intresserade regeringar, som förut anhållit därom.

Avskrift av rapporten skall av den officielle inspektören överlämnas till fartygets befälhavare.

§ 8.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola, i enlighet med bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen, delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och av honom inregistreras.

§ 9.

Denna konvention träder i kraft, så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen inregistrerats av generalsekreteraren.

Den är bindande allenast för de medlemmar, vilkas ratifikationer inregistrerats hos sekretariatet.

Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem den dag, då dess ratifikation inregistrerats hos sekretariatet.

§ 10.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen inregistrerats hos sekretariatet, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem inregistreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

§ 11.

Under förbehåll med hänsyn till bestämmelserna i § 9 förbinder sig varje medlem, som ratificerar denna konvention, att tillämpa bestämmelserna i §§ 1, 2, 3, 4, 5, 6 och 7 senast den 1 januari 1928 samt att vidtaga erforderliga åtgärder för att göra dem effektiva.

§ 12.

Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att, i enlighet med bestämmelserna i § 421 av fördraget i Versailles och motsvarande paragrafer av de övriga fredsfördragen, tillämpa denna konvention på sina kolonier, besittningar och protektorat.

§ 13.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare för inregistrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år, efter det den inregistrerats hos sekretariatet.

§ 14.

Internationella arbetsbyråns styrelse åligger att minst en gång vart tionde år förelägga generalkonferensen en redogörelse för denna konventions tillämpning och taga i övervägande, huruvida det finnes anledning att på konferensens dagordning upptaga frågan om konventionens revision eller modifierande.

§ 15.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda ägas vitsord.

2.

Rekommendation angående skydd för emigrerande kvinnor och unga flickor ombord å fartyg.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 26 maj 1926 till sitt åttonde sammanträde samt beslutit antaga vissa förslag angående åtgärder till skydd för emigrerande kvinnor och unga flickor ombord å fartyg, vilken fråga upptagits på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av en rekommendation,

antager denna den femte dagen i juni år ettusen niohundra och tjugusex efterföljande rekommendation att underställas internationella arbetsorganisationens medlemmar för att av dem tagas i övervägande med hänsyn till dess förverkligande genom nationell lagstiftning eller på annat sätt jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

Då minst femton kvinnor eller unga flickor, vilka icke åtföljas av för dem ansvarig person, befordras såsom emigranter ombord å ett emigrantfartyg, skall en kvinna med lämpliga kvalifikationer och utan annan uppgift ombord tillsättas å fartyget för att, utan intrång på befälhavarens befogenheter, lämna dessa emigranter den moraliska eller materiella hjälp, av vilken de kunna vara i behov. Hon skall avgiva rapport till den myndighet, som utsett henne, och rapporten skall tillhandahållas intresserade regeringar.

Utskottet.

Såsom i propositionen omförmäles, åligger det medlemmarna av internationella arbetsorganisationen att inom ett år eller vid förhinder på grund av exceptionella förhållanden senast inom 18 månader efter avslutandet av ett sammanträde av internationella arbetskonferensen underställa vid sammanträdet antagna rekommendationer och konventionsförslag den eller de myndigheter, till vilkas kompetensområden respektive frågor höra, för deras omgestaltande till lag eller vidtagande av andra åtgärder. För det fall att en rekommendation ej leder till någon lagstiftningsåtgärd eller annat åtgörande för dess genomförande eller om ett konventionsförslag icke vinner vederbörande myndighets eller myndigheters bifall, skall respektive medlem av organisationen icke vara underkastad någon vidare förpliktelse med hänsyn därtill.

Såväl vederbörande departementschef som i ärendet hörda myndigheter hava ansett, att förenämnda *konventionsförslag angående förenkling av inspektionen av emigranter ombord å fartyg* icke bör biträdas för Sveriges del. Såsom skäl härför har anförts, att behov av en officiell emigrantinspektör på de svenska emigrantfartygen icke förefunnes och att en anslutning till konventionen möjligen skulle kunna anses medföra en förpliktelse för vårt land att införa en statlig emigrantinspektion. Utskottet delar uppfattningen,

att behov av en officiell emigrantinspektör å våra svenska emigrantlinjer hittills icke gjort sig gällande.

Med avseende å frågan, huruvida en ratifikation skulle medföra en sådan förpliktelse för Sverige som nyss angivits, vill utskottet erinra därom, att enligt § 11 i konventionsförslaget varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar konventionen, förbinder sig att tillämpa bestämmelserna i densamma senast den 1 januari 1928 samt att vidtaga erforderliga åtgärder för att göra nämnda bestämmelser effektiva. Det torde icke vara uteslutet, att den uppfattningen skulle kunna göras gällande, att konventionens ratifikation skulle medföra en åtminstone moralisk förpliktelse att anställa en officiell emigrantinspektör eller att eventuellt medgiva annat lands regering, vilkas undersåtar befordras såsom emigranter å svenskt fartyg, att tillsätta sådan inspektör.

Vidare är att märka, att ett biträdande av konventionen skulle jämlikt bestämmelse i § 2 kunna anses medföra förpliktelse att tillåta annat lands regering att tillfälligtvis och på egen bekostnad låta en representant såsom observatör ombord åtfölja landets såsom emigranter resande undersåtar, under förutsättning att han icke gör intrång på den officielle inspektörens uppgifter.

Enligt stadgande i § 9 i förslaget kräves för konventionens ikraftträdande allenast ratifikation av två medlemmar av internationella arbetsorganisationen. Så snart två länder ratificerat, blir alltså ratifikationen bindande för dem. Härav följer, att Sveriges underlåtenhet att ratificera icke hindrar, att konventionen får betydelse för de länder, som önska biträda densamma.

Ytterligare må framhållas, att en underlåtenhet från Sveriges sida att nu ratificera icke medför förlust av möjligheten för vårt land att i framtiden sluta sig till de ratificerandes antal, om detta skulle anses önskvärt.

På grund av vad sålunda anförts anser sig utskottet för närvarande böra avstyrka ratifikation från svensk sida.

I fråga om *rekommendationen angående skydd för emigrerande kvinnor och unga flickor ombord å fartyg* har i propositionen anförts, att något behov av en sådan funktionär, som i rekommendationen avses, för närvarande icke föreligger hos oss, samt att rekommendationen därför icke borde föranleda annan åtgärd från de svenska statsmakternas sida, än att vid den för närvarande på grund av riksdagsskrivelser den 28 maj 1912 (nr 229) och den 30 maj 1923 (nr 203) pågående revisionen av emigrationslagstiftningen de till grund för rekommendationen liggande synpunkterna behörigen beaktades.

Om handläggningen av dessa riksdagsskrivelser har utskottet införskaffat följande upplysningar. Genom remiss den 5 december 1914 uppdrog Kungl. Maj:t, under hänvisning till bilagt utdrag av statsrådsprotokollet för civilärenden av samma dag, åt socialstyrelsen att inkomma med ut-

redning och förslag till förändrad lagstiftning rörande emigrationen ävensom till de därmed sammanhängande åtgärder i övrigt, vilka kunde finnas påkallade. Styrelsen igångsatte med anledning härav en del utredningar i olika avseenden samt tillkallade för överläggningar ett flertal på området sakkunniga. Med hänsyn till i viss mån gemensamma intressen beträffande kontrollen över utvandringen m. m. inleddes efter Kungl. Maj:ts bemyndigande samarbete med vederbörande myndigheter i Norge och Danmark. Förslag till lagstiftningsåtgärder överlämnades under hand till chefen för civildepartementet. Samarbetet med nämnda främmande länder resulterade i vissa för Sverige, särskilt under den då rådande krigstiden, icke oviktiga anordningar till förhindrande av olovlig utvandring av värnpliktiga. Emellertid minskades under kriget folkförlusten genom utvandring högst väsentligt — det sista krigsåret och de två därpå följande åren visade t. o. m. större in- än utvandring. Under sådana förhållanden och till följd av de många och trängande andra uppgifter, som krigstiden pålade styrelsen och dess tjänstemän, kom styrelsens uppdrag beträffande emigrationen att trängas undan. I infortrade yttranden eller andra framställningar gav styrelsen likväl för Kungl. Maj:t eller vederbörande departementschef i åtskilliga fall tillkänna sin mening i särskilda frågor berörande emigrationsproblemet.

Internationella arbetsorganisationen beslöt redan på sin första konferens i Washington år 1919 att ägna uppmärksamhet åt emigrationen. För ändamålet tillsattes en särskild kommission, vari bland annat en svensk arbetarrepresentant fick säte. Vissa åtgärder beträffande emigrationen ha även sedermera beslutits av internationella arbetskonferensen. Vidare må nämnas, att på inbjudan av italienska regeringen år 1924 i Rom sammanträdde en konferens, vid vilken även vårt lands regering var representerad, för dryftande av allehanda frågor rörande emigrationen. Förväntan på resultaten av nu berörda initiativ har föranlett ytterligare uppskov med fullgörandet av ifrågakvarande uppdrag.

Emellertid hade en ny synpunkt av riksdagen blivit framförd till Kungl. Maj:ts beaktande. Med anledning av väckt motion beslöt nämligen riksdagen år 1923 att anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta närmare undersöka, på vad sätt staten lämpligen borde stödja de emigrerande medborgarna och medverka till att minska deras risker för sin framtida utkomst i det främmande landet. Genom remiss den 15 juni samma år anbefalldes Kungl. Maj:t socialstyrelsen att verkställa utredning och avgiva förslag i det av riksdagen sålunda angivna avseendet.

Till fullgörande av härovan berörda uppdrag hava inom socialstyrelsen utarbetats flera lagförslag. Emigrationsfrågans osäkra läge, särskilt med hänsyn till den s. k. kvotalagstiftningen i Amerikas Förenta stater, har emellertid försvårat ett definitivt ställningstagande i ämnet. Antagligen torde dock styrelsen inom den närmaste framtiden komma att avgiva förslag till lagstiftning m. m. i ämnet.

På grund av vad sålunda anförts och upplysts torde anledning till erinran mot det i propositionen innefattade förslaget beträffande ifrågasvarande rekommendation icke föreligga.

Utskottet tillåter sig därför hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t meddela, att riksdagen för sin del icke haft något att erinra mot vad i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet av vederbörande departementschef hemställts

1) beträffande förslaget till konvention angående förenkling av inspektionen av emigranter ombord å fartyg;

2) beträffande rekommendationen angående skydd för emigrerande kvinnor och unga flickor ombord å fartyg.

Stockholm den 4 mars 1927.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *K. G. Westman, von Sydow, Linder, greve Spens, Thorberg, Frändén**, *Berglund* och *Karlsson* i *Gillberga*;

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i *Kalmar**, *Öberg**, *Hage, Magnusson* i *Skövde*, *Ödström**, *Johanson* i *Stockholm*, *Johanson* i *Hallagården** och *Holmström* i *Stockholm*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation beträffande förslaget till konvention angående förenkling av inspektionen av emigranter ombord å fartyg:

av herrar *Linder, Thorberg, Berglund, Magnusson* i *Kalmar*, *Hage, Johanson* i *Stockholm* och *Holmström* i *Stockholm*, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka ratificering av förevarande konvention.